

RETNINGSLINJER

Privat bruk av metallsøker

INNLEDNING

Metallsøking brukes i dag av både kulturminneforvaltningen og privatpersoner som har det som hobby. Privat bruk av metallsøker har økt mye de siste årene, særlig på pløyd mark.

Metallsøking fører hvert år til funn av mange arkeologiske gjenstander som er viktige for forskning, formidling og forvaltning.

En god rolleforståelse og et godt samarbeid mellom private metallsøkere og forvaltningen, er en forutsetning for at privat metallsøking kommer forskningen og fellesskapet til gode. Dette forutsetter tydelige retningslinjer som sørger for en enhetlig forvaltning i tråd med dagens lovverk.

Privat bruk av metallsøker er tillatt i Norge, men som metallsøker har du en plikt til å sette deg inn i lover og regler som er relevante for aktiviteten. Særlig kulturminneloven har regler som får betydning for forholdet mellom metallsøking og automatisk fredete kulturminner.

Riksantikvaren ser positivt på et samarbeid mellom private metallsøkere og museene, fylkeskommunene eller Sametinget, for eksempel i arkeologiske registreringer, forskning eller ved sosiale søk. Ved slike samarbeidsprosjekter utføres arbeidet i tråd med de lover og regler som gjelder for arkeologiske registreringer og utgravinger.

DETTE SIER KULTURMINNELOVEN

Inngrep i automatisk fredete kulturminner

Det er forbudt å gjøre inngrep i automatisk fredete kulturminner. Ifølge kulturminneloven § 27 kan overtredelser medføre straff. Med inngrep menes tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme et automatisk fre-

det kulturminne. Det er også forbudt å fremkalle fare for at noe av dette skal kunne skje. Dette følger av kulturminneloven § 3. Bruk av metallsøkere kan være egnet til å skade automatisk fredete kulturminner.

Med bakgrunn i disse bestemmelsene er det i utgangspunktet forbudt å drive med metallsøking på automatisk fredete arkeologiske kulturminner.

Hva er et automatisk fredet kulturminne?

Kulturminneloven § 4 lister opp de kulturminnetypene som er automatisk fredet. Opplistingen omfatter faste spor etter menneskers liv og virksomhet før 1537. Samiske kulturminner er automatisk fredet hvis de er eldre enn hundre år. Den automatiske fredningen gjelder både kjente og ukjente kulturminner.

Sikringssone

Med til et automatisk fredet kulturminne hører en sikringssone på fem meter fra kulturminnets synlige eller kjente ytterkant. Dette er nærmere omtalt i kulturminneloven § 6. Sikringssonen går rundt hele kulturminnet, både i flate, høyde og dybde. Dette betyr at også jord og løsmasser som ligger over et automatisk fredet kulturminne er en del av sikringssonen. Forbudet mot inngrep i automatisk fredete kulturminner gjelder også for sikringssonen til kulturminnene.

Dispensasjon

Kulturminneloven § 8 første ledd åpner for at man kan søke om tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner, herunder også metallsøking.

Løse kulturminner

Kulturminneloven § 12 angir hva som er løse kulturminner etter loven og som staten har eieomsrett til. Eierløse gjenstander fra før år 1537, mynter fra før 1650 samt samiske gjenstander som

Riksantikvaren er direktorat for kulturminneforvaltning og er faglig rådgiver for Klima- og miljødepartementet i utviklingen av den statlige kulturminnepolitikken. Riksantikvaren har også ansvar for at den statlige kulturminnepolitikken blir gjennomført og har i denne sammenheng et overordnet faglig ansvar for fylkeskommunenes og Sametingets arbeid med kulturminner, kulturmiljøer og landskap.

Riksantikvaren
Postboks 8196 Dep
0034 Oslo
Tlf 22 94 04 00
E-post: postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

er eldre enn 100 år, er statens eiendom. De arkeologiske forvaltningsmuseene forvalter de løse kulturminnene på statens vegne. Etter kulturminneloven § 13 er det forbudt å skade løse kulturminner.

Områdefredninger

Kulturminneloven § 19 gir hjemmel til å frede et større område rundt et eller flere automatisk fredete kulturminner. Det er ofte streng regulering av adferd i slike fredningsområder.

Utførsel og innførsel av løse kulturminner

Kulturminneloven §§ 23 – 23 f regulerer utførsel og innførsel av kulturgjenstander med nasjonal verdi. Målet er blant annet å beskytte viktige kulturminner mot ulovlig utførsel, og sikre god dokumentasjon på gjenstandene som blir ført inn eller ut av landet på lovlig vis. Du har derfor plikt til å gjøre deg kjent med reglene før du eventuelt handler kulturgjenstander fra utlandet, eller fører kulturgjenstander ut fra landet.

Straffebestemmelser

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer forbud, påbud, vilkår eller bestemmelser gitt i eller i medhold av kulturminneloven, kan bli straffet etter § 27 med bøter eller fengsel inntil ett år. Det samme gjelder medvirkning og forsøk på overtredelser.

Erstatning og istandsetting

Krav om erstatning eller istandsetting kan være aktuelt dersom et kulturminne blir skadet. Dette følger av alminnelige erstatningsrettslige prinsipper. Overtrederen kan få erstatningsansvar overfor både eier av kulturminnet og kulturminneforvaltningen.

Ved skade på kulturminne som følge av ulovlig metallsøking kan det bli nødvendig å gjennomføre sikringstiltak for å begrense eller rette opp skaden. Forvaltningens eventuelle krav til erstatning vil normalt utgjøre de omkostninger kulturminneforvaltningen vil ha for å gjennomføre sikringstiltakene.

[Hele kulturminneloven finner du her.](#)

ANDRE VIKTIGE REGLER DU MÅ KJENNE TIL SOM METALLSØKER

Grunneiers rettigheter

Før du foretar metallsøk må du sørge for nødvendig tillatelse fra grunneier. Grunneiers interesser er beskyttet i straffeloven § 346 om ulovlig bruk av fast eiendom. Ulovlig bruk vil blant annet gjelde graving i annen manns grunn. Bestemmelsen rammer bruk i strid med andres rettigheter til eiendommen. Innmark er sterkere beskyttet enn utmark.

Grunneiers rettigheter gjelder for både privat og offentlig grunn.

Allemannsretten

Allemannsretten er en samlebetegnelse på retten alle har til å ferdes, oppholde seg og høste i naturen uavhengig av hvem som er grunneier. Hovedregelen for allemannsretten står i friluftsløven § 2 første ledd. Utgangspunktet er at alle kan oppholde seg og ferdes fritt i utmark.

I innmark er allemannsretten sterkt begrenset og dette regulerer både ferdsel og metallsøking. Som innmark anses dyrka mark, engslått, kulturbeite, skogplantefelt eller liknende områder hvor allmennhetens ferdsel vil være til utilbørlig ulempe for eier eller bruker. Etter § 3 i friluftsløven har man bare rett til ferdsel på innmark når marken er frossen eller snølagt og uansett ikke i tiden fra 30. april til 14. oktober.

I friluftsløven § 11 er det regler om grunneiers rett til å bortvise folk som ikke opptrer varsomt og hensynsfullt. Brudd på hensynsregelen i § 11 eller andre bestemmelser i friluftsløven er straffbart, jf. § 39.

For å være på den sikre siden bør man alltid be om samtykke hvis man ønsker å benytte metallsøker på annen manns grunn.

Hittegods

Hittegodsloven har regler om løsøre som har kommet på avveie. Den som finner noe som kan være mistet, har i utgangspunktet plikt til å levere dette til politiet etter lovens § 2. Den som finner

ting som har ligget gjemt så lenge at det ikke lenger er håp om å finne fram til eier eller dennes arvinger, skal dele verdien med grunneier med en halvpart på hver. Dette følger av hittegodsloven § 1. Der som funnet faller inn under kulturminnelovens bestemmelser er det disse som gjelder.

Straffeloven §§ 343-345 har regler om ulovlig bruk og besittelse av løsøre.

Gravplasser

Gravminner av ethvert slag fra før 1537 er automatisk fredet etter kulturminneloven § 4. Samiske gravminner er automatisk fredet når de er eldre enn hundre år. Yngre graver kan være vernet av annet lovverk.

Etter straffeloven § 195 kan man straffes med fengsel inntil to år for å fjerne likdeler eller gjenstander fra et lik eller fra et gravminne. Å ta noe fra en grav kan straffes som tyveri uavhengig av om noen eier gjenstanden.

Krigsgraver har som utgangspunkt samme vern som andre gravminner. I tillegg har gravferdloven § 23 a) egne bestemmelser som innebærer at krigsgraver for utenlandske soldater og krigsfanger fra første og andre verdenskrig er fredet uten tidsbegrensning. Det er gitt nærmere regler om slike krigsgraver i Forskrift om krigsgraver. Disse er også beskyttet etter Genevekonvensjonen.

Naturmangfoldloven

Som metallsøker bør du også være oppmerksom på bestemmelsen i naturmangfoldloven § 6 om at enhver som ferdes i naturen skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.

Områder kan ha et særskilt vern etter naturmangfoldloven. Det er for eksempel ofte restriksjoner på ferdsel dersom verneformålet er dyrelivet, eller restriksjoner på graving dersom verneformålet omfatter sjeldne planter eller naturen på stedet generelt er svært sårbar.

Plan- og bygningsloven

I en reguleringsplan kan det være bestemmelser som regulerer adgang til fysiske inngrep i et område. Både grønnsstruktur med underformål naturområde og hensynssone bevaring kulturmiljø eller naturmiljø kan ha bestemmelser som det er nødvendig å sette seg inn i for deg som ønsker å drive med metallsøking.

RIKSANTIKVARENS RETNINGSLINJER FOR DEG SOM BRUKER METALLSØKER

Gjør deg kjent

Det er viktig at du sjekker ut de områdene du har tenkt å gå i før du begynner å søke, for å unngå at du skader fredete kulturminner. Informasjon og kartfesting av alle kjente automatisk fredete kulturminner skal ligge i kulturminne-databasen Askeladden. Disse kan du finne på www.kulturminnesok.no eller www.miljostatus.no, samt på en rekke andre digitale online karttjenester. Det er viktig å være klar over at mange kulturminner ble registrert for lenge siden, da kartfestingsmetoder og standarder ikke var like gode som de er i dag. Kulturminneforvaltningen jobber kontinuerlig med å kvalitetssikre databasene, men per i dag kan både kartfestingen og utstrekningen av registrerte arkeologiske kulturminner i Askeladden være unøyaktig og til dels mangelfull. Det kan også være feil eller andre mangler i databasene som gjør at du ikke alltid får opp all informasjon om kulturminner på et sted. Det er likevel kulturminnelovens bestemmelser som avgjør om noe er fredet etter loven og ikke databasene. Du må derfor være aktsom også utenfor områder som er angitt som automatisk fredet i Askeladden.

Mange automatisk fredete kulturminner er ennå ikke oppdaget og kartfestet. Disse har likevel samme sterke beskyttelse etter loven. Potensialet for nye funn rundt allerede kjente automatisk fredete kulturminner er høyt. Du som bruker metallsøker må derfor være særlig aktsom i nærheten av kjente automatisk fredete kulturminner.

Riksantikvaren anbefaler at du aldri driver med metallsøking nærmere enn 25 meter fra kjente automatisk fredete kul-

turminner. Husk også at mange arkeologiske kulturminner kan være vanskelige å se som tydelige markeringer på dagens markoverflate. Er du i tvil, ta kontakt med fylkeskommunen eller Sametinget i ditt område.

Vær aktsom

Som metallsøker må du være aktsom både ved å gjøre deg kjent med registrerte automatisk fredete kulturminner, og ved å ta særlige forhåndsregler for ikke å skade ukjente automatisk fredete kulturminner. Jo mer kunnskap du har om automatisk fredete kulturminner i et område og potensialet for nye funn, jo større krav til aktsomhet stilles det.

Uavklart status i Askeladden

Noen kulturminner er registrert med status uavklart i Askeladden. Dette gjelder blant annet en del funn av løse kulturminner og overpløyde gravfelt. Der kulturminner er registrert med vernestatus uavklart i Askeladden betyr at videre undersøkelser er nødvendige for en endelig avklaring av vernestatus. Det er kulturminneforvaltningen som har ansvaret for å avklare dette. For å unngå skader på kulturminnene skal du verken bruke metallsøker eller grave etter funn i slike områder.

Innhent tillatelse fra grunneier

Før du bruker metallsøker må du innhente tillatelse fra grunneier der dette er nødvendig. Mange eiendommer forpaktes av andre enn grunneier. Det er ikke alltid disse har anledning til å gi tillatelse til metallsøk på eiendommen. Sikre deg derfor at du har fått tillatelse fra riktig person. Også kommunen eller staten kan være grunneier. Tillatelse skal i så fall innhentes fra disse.

Metallsøk i utmark

Ikke-kjente automatisk fredete kulturminner i utmark er ofte godt bevarte, men kan lett skades ved inngrep, for eksempel ved graving etter utslag med metallsøker. Spaden kan medføre fysisk skade direkte på selve gjenstanden, men eksponering for luft kan også medføre rask nedbryting og ødeleggelse av gjenstander.

Hvis du velger å søke i utmark, skal du ikke grave opp gjenstander som du skjønner er innleveringspliktige. La i stedet gjenstandene ligge. Ta bilde av dem, gjerne med mobilen, men uten at du graver dem ytterligere fram for å få et bedre bilde. Dekk dem så til med den oppgravde massen og merk stedet godt, før du kontakter fylkeskommunen eller Sametinget. Husk at funnstedet og sammenhengen funnet inngår i, ofte kan ha like stor vitenskapelig verdi som gjenstanden i seg selv.

Metallsøk i aktivt pløyd mark

Hvis du finner løse kulturminner i aktivt pløyd mark, på områder som ennå ikke er merket som automatisk fredet, bør du aldri grave dypere enn pløyelaget, da du kan risikere å ødelegge uforstyrrede deler av automatisk fredete kulturminner.

De fleste kulturminnekategorier kan påtreffes i dyrka mark. Ofte kan du finne flere kulturminner fra ulike perioder på det samme stedet. Som vedlegg følger en beskrivelse av noen av de vanligste kulturminnetypene du kan påtreffe i dyrka mark, og hva du må være særlig oppmerksom på.

Hva gjør du når du har funnet noe som kan være et løst kulturminne

Dersom du har funnet noe som kan være et løst kulturminne skal du snarest mulig melde fra om funnet til fylkeskommunen eller Sametinget (for samiske gjenstander) i det fylket funnet er gjort. Med tilgang til telefon eller e-post forventes det at du melder fra om funnet første virkedag etter at funnet er gjort. Ikke rengjør gjenstanden, og børst heller ikke av løs jord. Viktige opplysninger om gjenstanden og menneskene som brukte den kan finnes i mikroskopiske rester av for eksempel tekstiler eller pollen som er festet til gjenstanden.

Det er viktig å kartfeste funnstedet. Riksantikvaren anbefaler at du alltid har med deg GPS ved metallsøking, slik at innleveringspliktige funn kan stedfestes så godt som mulig. Dersom du ikke har GPS må du merke deg stedet på annen måte slik at det er mulig å finne tilbake dit.

Dersom du er usikker på om en gjenstand er innleveringspliktig, skal du behandle den som om den er det.

Håndtering av løse kulturminner

Når du melder fra om funnet ditt til fylkeskommunen eller Sametinget, er det viktig at dere avtaler hvordan funnet skal håndteres og oppbevares fram til innlevering. Det er også viktig at dere avtaler tidspunkt for når funnet skal innleveres, og til hvem.

Innlevering av løse kulturminner

Riksantikvaren har et eget funnskjema som angir hva som er nødvendige opplysninger om funnsted og andre omstendigheter rundt funnet. Utfylt skjema leveres inn sammen med det aktuelle funnet, men sendes også digitalt til fylkeskommunen eller Sametinget i det fylket funnet er gjort. Fyll ut ett skjema for hver gjenstand.

Kan man fortsette å søke der det er gjort funn av løse kulturminner?

Hvis du finner løse kulturminner må du vurdere om funnet kan indikere at du befinner deg innenfor et hittil ikke kjent automatisk fredet kulturminne. Som metallsøker skal du alltid være aktsom, og hvis du har mistanke om, eller burde forstå, at du er på et ikke kjent automatisk fredet kulturminne, er det ikke tillatt å grave opp flere gjenstander. Om du allikevel fortsetter kan du bli strafferettslig ansvarlig etter kulturminneloven § 27.

Flere funn innenfor et begrenset areal og/eller spor etter kull, skjorbrente stein og/eller brente bein m.m., tyder på at funnene tilhører et automatisk fredet kulturminne. Vanlige kulturminner som ligger i dagens dyrka mark er boplasser og graver, men også andre typer kulturminner kan finnes her, som for eksempel gamle dyrkingsspor, verkstedplasser eller handelsplasser. Det trenger ikke være synlige strukturer på stedet for at for eksempel en boplass eller en handelsplass skal være automatisk fredet. Ofte kan tilstedeværelsen av gjenstander i seg selv være det som avgjør at et område er automatisk fredet. Hvis du tror at det kan være flere løse kulturminner på stedet må

du derfor vurdere om du kan ha funnet et overpløyd gravfelt, en boplass eller et annet automatisk fredet kulturminne. Mistenker du at du har påvist et automatisk fredet kulturminne skal du innstille søkingen umiddelbart.

Hvis du etter utslag med metallsøker graver opp et løst kulturminne, og fortsatt får utslag med metallsøker på samme punkt, kan du ha funnet en større samling av gjenstander som hører sammen, for eksempel et offer eller en grav. I slike tilfeller skal du ikke fortsette å grave på samme sted, men umiddelbart melde fra til fylkeskommunen eller Sametinget.

Kan man få tillatelse til å bruke metallsøker på automatisk fredete kulturminner i dyrka mark?

Dersom du ønsker å bruke metallsøker på kjente automatisk fredete kulturminner, som boplasser, overpløyd gravfelt eller lignende i dyrka mark, kan du søke om tillatelse til dette etter kulturminneloven § 8 første ledd. Søknad skal i så fall sendes til fylkeskommunen eller Sametinget. Du kan få hjelp og veiledning til søknaden ved å henvende deg til fylkeskommunens eller Sametingets arkeologer.

Finnerlønn

Kulturminneloven § 13 åpner for at finner av løse kulturminner kan få finnerlønn. Riksantikvarens retningslinjer for finnerlønn klargjør dette nærmere.

Kulturminnelovens bestemmelser om finnerlønn ble innført lenge før metallsøking var aktuelt. Finnerlønn er mindre aktuelt der funn gjøres ved bevisst leting enn der funn kommer for dagen tilfeldig. Fastsetting og utbetaling av finnerlønn er uansett avhengig av om du som finner har opptrådt i tråd med gjeldende lover og regler, og i tråd med disse retningslinjene. Det er Riksantikvaren som fastsetter finnerlønn.

Finnerlønn skal i utgangspunktet deles likt mellom grunneier og finner. Finnerlønn utbetales ikke ved deltakelse i sosiale søk som arrangeres av forvaltningsmuseene og fylkeskommunene eller ved

undersøkelser der det er fattet vedtak etter kulturminneloven § 8.

VEDLEGG

Automatisk fredete kulturminner du kan treffe på i dyrka mark

Spor etter gammel bosetning

Boplasser eller andre spor etter gammel bosetning kan etterlate et utall av ulike spor i form av strukturer og/eller gjenstander. Varigheten på en bosetning er særlig avgjørende for hva man kan forvente å finne av spor. En leirplass brukt i kort tid med en teltlignende struktur, eller under åpen himmel, gir helt andre spor enn en gård med permanent bosetning gjennom mange generasjoner. Siden kulturminnekategorien favner alt fra en enkelt overnattingsplass til gårder og bylignende områder er variasjonen av funn stor. Gjenstander fra dagliglivet, kan tyde på spor etter en gammel bosetning. Et av de vanligste funn er varmepåvirket stein som er oppsprukket og brent og også kull fra ildsteder og tilberedning av mat.

Gamle handelsplasser

Handel og vareutveksling har foregått til alle tider. Noen steder har aktiviteten foregått på måter som har resultert i permanente strukturer nærmest som landsbyer, hvor handelen har foregått gjennom hele året. Andre steder kan handelen ha vært sesongmessig eller veldig kortvarig, nærmest som handelsstevner, «dyrskuer» eller «torvdager» på faste tidspunkt hvert år. Noen handelsplasser har hatt permanente bygninger og bosetning. På andre steder har man bodd i telt eller i båt. I en del tilfeller vil det ikke være synlige strukturer i bakken på handelsplasser. Stedene er likevel automatisk fredete hvis de er fra før 1537, eller er samiske og eldre enn 100 år. Typiske gjenstandsfunn som kan tyde på en handelsplass er vektlodd, mynter eller betalingssølv (eller -gull). Siden mange handelsplasser også har hatt ordinær bosetning, er det likevel ikke uvanlig å også finne mer ordinære dagligdagse gjenstander på en handelsplass. Finner man flere typiske handelsplass-gjenstander er det ikke uvanlig at det er stor tidsmessig

forskjell mellom de eldste og de yngste gjenstandene.

Graver og gravfelt

Gravskikk og begravelsesritualer har variert mye over tid. I perioder ble de døde gravlagt, mens de i andre perioder ble brent tilsvarende dagens kremasjoner. Ved kremasjoner eller brannbegravelser kunne asken og brente bein samles i urner av metall eller keramikk. De kunne også spres på eller i nærheten av bålet. Både hele lik og urner kunne graves ned i undergrunnen, eller plasseres oppå bakken i ulike former for haug- eller røyskonstruksjoner. På samme måten som behandlingen av den døde har variert mye, har det også variert hva den døde fikk med seg i graven, fra ingen gravgaver til svært rikt utstyrte graver. Gravene kan ligge enkeltvis eller i større eller mindre gravfelt. Opplagte spor etter tidligere graver er rester etter selve den døde, som brente eller ubrente bein. De vanligste sporene du som metallsøker kan treffe på er rester etter gravgaver, enten som personlige smykker og draktdetaljer som spenner, perler, fibler og ringer, eller som redskaper og våpensett som nøkler, rakler, kjøkkenredskaper, sverd, kniver, pilspisser, spyd, økser, skjold eller lanser. Den døde kunne også bli begravet i eller med en båt, eller med husdyr som hester. Båtagnler eller hesteutstyr som seletøy, kan derfor også være indikasjoner på graver og gravfunn.

Om du finner flere gjenstander samlet eller innenfor et begrenset område, øker sjansen for at du har funnet en automatisk fredet grav eller et gravfelt. Vær også oppmerksom på andre ting enn bare gjenstander. Kullrester, steinansamlinger eller bein (brente eller ubrente), kan være indikasjoner på en grav.

Det er også klart at mange av gjenstandene nevnt over kan ha blitt mistet, og derfor ikke stammer fra en grav. Dette gjelder likevel vanligvis små gjenstander, og sjeldent gjenstander som sverd, skjold eller økser. Funn av flere draktspenner el-

ler smykker på samme sted er også vanligvis en indikasjon på at gjenstandene ikke er tilfeldig mistet.

Verkstedområder

Steder hvor det har foregått produksjon eller verkstedsvirksomhet etterlater en rekke ulike spor. Produksjon av jern avsetter naturlig nok store mengder jernholdig avfall, mens finsmedarbeid i edelt metall avsetter helt andre spor. Ofte erkjennes finsmedområder av «råmaterialer» til omsmelting, smeltdigler, vektlodd eller verktøy. Brent eller sintret leire eller keramikk kan også være indikasjoner på at det har foregått metallarbeid på stedet.

Kirketufter og kirkesteder

Mange av dagens kirker står på middelalderens kirkesteder, og flere av dagens kirkegårder har vært i bruk helt siden middelalderen. Rundt 600 kirkesteder er imidlertid nedlagt, eller så er kirken flyttet til et nytt sted. Vi har ikke full oversikt over de nedlagte kirkene og kirkegårdene, og mange er ikke nøyaktig kartfestet eller avgrenset. Alle er likevel automatisk fredet.

Funn av menneskebein, kistespiker, mynter og metallbeslag kan tyde på at du har kommet over en kirkegård og kirketuft/kirkested fra middelalderen.

Gamle ferdselsårer/ veifar

Mange ferdselsårer og veifar har vært brukt mer eller mindre sammenhengende over mange hundre år. Over tid vil folk miste gjenstander på/langs veien, både fra det de har med seg og det de har på seg. Der transporten har foregått med hest er det vanlig å finne både hestesko, hestesko og deler av seletøy. Langs ferdselsårer og veifar vil det også være steder hvor folk stopper opp, enten for å overnatte eller for å ta en pause eller søke ly for været. På slike steder blir det gjerne ansamlinger av gjenstander, ofte fra flere ulike perioder.